

Olnīcu audzēju diferenciāldiagnostiskās iespējas, nosakot cilvēka *epididymis* sekretorā proteīna 4 koncentrāciju urīnā

Jūlija Jermakova, Ronalds Mačuks^{1,2}, Simona Doniņa^{2,3}

Rīgas Stradiņa universitāte

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Dzemdniecības un ginekoloģijas katedra, Latvija

² Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca, Latvijas Onkoloģijas centrs

³ Rīgas Stradiņa universitāte, A. Kīrhenšteina Mikrobioloģijas un
virusoloģijas institūts, Latvija

Ievads. Latvijā olnīcu vēzis pēc saslimšanas biežuma ieņem piekto vietu starp visiem ļaundabīgajiem audzējiem. Tradicionāli olnīcu veidojumu diferenciāldiagnostikā tiek noteikta CA125 koncentrācija serumā un veikta mazā iegurņa ultrasonogrāfiskā izmeklēšana. Cilvēka *epididymis* sekretorajam proteīnam 4 piemīt līdzvērtīga diagnostiskā jutība un specifiskums olnīcu audzēju diferenciāldiagnostikā, nosakot tā koncentrāciju serumā.

Darba mērķis. Analizēt HE4 diferenciāldiagnostiskās iespējas sievietēm ar labdabīgu un ļaundabīgu olnīcu audzēju, nosakot biomarkķiera HE4 koncentrāciju urīnā.

Materiāls un metodes. Pētījumā iesaistījās 79 pacientes ar olnīcu vēzi, 57 pacientes ar labdabīgiem olnīcu audzējiem un 14 sievietes kontrolgrupā. Sievietes ar labdabīgiem un ļaundabīgiem olnīcu audzējiem pētījumā tika iesaistītas Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas Latvijas Onkoloģijas centra Ginekoloģijas nodaļā. Kvantitatīvi serumā tika noteikta CA125 un HE4 koncentrācija, un urīnā – HE4 un kreatinīna koncentrācija.

Rezultāti. Vidējais sieviešu vecums pētījuma grupās bija līdzīgs ($p = 0,104$). Pacientēm ar ļaundabīgiem olnīcu audzējiem bija novērojamas augstākas vidējās CA125 un HE4 koncentrācijas serumā, kā arī augstākas vidējās HE4 koncentrācijas urīnā salīdzinājumā ar pacientēm, kurām tika morfoloģiski verificēti labdabīgi olnīcu audzēji – $5,63 \pm 1,76$ U/ml pret $3,26 \pm 1,16$ U/ml ($p < 0,001$), $5,66 \pm 1,41$ pmol/l pret $3,87 \pm 0,51$ pmol/l ($p < 0,001$) un $10,68 \pm 1,26$ pmol/l pret $9,00 \pm 0,88$ ($p < 0,001$).

Visaugstākā jutība un specifiskums labdabīgu un ļaundabīgu olnīcu audzēju diferenciāldiagnostikā bija novērojams, nosakot Ca125 koncentrāciju serumā – zemlīknes laukumi Ca125 un HE4 serumā un HE4 urīnā atbilstoši 0,938, 0,957 un 0,893. Nosakot HE4 un kreatinīna attiecību urīnā, tika novērota augstāka diagnostiskā jutība un specifiskums, salīdzinot ar atsevišķi noteiktu HE4 koncentrāciju urīnā – zemlīknes laukumi atbilstoši 0,911 un 0,893.

Secinājumi. Labdabīgu un ļaundabīgu olnīcu audzēju diferenciāldiagnostikā ir iespējams neinvazīvi novērtēt cilvēka *epididymis* sekretorā proteīna 4 koncentrāciju, nosakot to urīnā. Turklāt urīnā noteiktai HE4 koncentrācijai, attiecinātai pret kreatinīna koncentrāciju urīnā, piemīt līdzvērtīga diagnostiskā jutība un specifiskums ar serumā noteiktu Ca125 vai HE4 koncentrāciju.